

Bugün çocuk felsefesi içinde '*çocuklarla felsefe yapmak*' önemli bir yer tutmaktadır. Felsefe yapmanın temelinde merak etme, soru sorma, delil getirme, muhakeme etme, tutum geliştirme, farklı görüşlere katlanma ve yeni düşüncelerden sonuçlar çıkartma ve en önemlisi bunların hepsini içselleştirme vardır (Oberthür 2000:255). Bu vesileyle çocuklar kendilerinin her birinin farklı birer insan olduklarını ve kendilerine has düşünce ve inançlara sahip olabileceklerini yaşayarak öğreneceklerdir. Bunun eğitim açısından da faydaları vardır. Örneğin çocuk düşünce geliştirmeyi ve dolayısıyla aklını kullanmayı öğrenir.

Çocuklarla felsefe yapmanın en iyi araçları edebi eserlerdir. Çocuklar soyut gerçekleri edebi eserlerde somut olarak tanımaktadırlar. Çocuk kitapları çocuklara soru sorma, merak ettikleri soruların cevabını bulma imkânı verir. Hayat modellerini orada öğrenirler. Kısaca çocuk kitapları hayatı öğrenme ve tanıma bakımından en iyi deney alanıdır. Ayrıca günümüzde çocuklarla felsefe yapmak için özel edebi metinler de geliştirilmektedir.

Tüm bu yazılanlardan anlaşıldığı gibi çocuk edebiyatı ile çocuk felsefesi arasında organik bir bağ vardır. Çocuk felsefesi hangi anlamda ele alınırsa alınsın çocuk kitaplarından istifade etmektedir. Bu aynı zaman da çocuk edebiyatı için de geçerlidir.

Bir genelleme yapacak olursak çocuk kitaplarının bir kısmı doğrudan felsefi bilgi veren edebi eserlerdir. Bir kısmı da dolaylı olarak felsefi bilgi ve mesaj veren kitaplardır. Bu edebiyatı işlevleri doğrultusunda sınıflamak da mümkündür: Bir kısım eserlerde edebiyat araçtır, felsefe ve eğitim amaçtır. Diğer bir kısım da ise edebiyat amaçtır. Felsefe araçtır; felsefi konular işlenmektedir. Her edebi eser doğal olarak bir ya da birkaç ağırlıklı düşünceyi aktarabilir. Her eserin bir birkaç düşünsel mesajı olabilir.

Bu nedenlerden dolayı biz bu çalışmada, çocuk felsefi içerikli çocuk edebiyatını araştıracağız. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çocuk felsefesine yaklaşımlar ve çocuk edebiyatı ile çocuk felsefesi arasındaki ilişkiler incelenecektir. İkinci bölümde eser incelemesi yapılacaktır. Bu konuda yazılmış ilk eserlere genel bir bakış yapıldıktan sonra Dünya ve Türk edebiyatından seçilmiş bazı tipik eserler çocuk felsefesi yönünden incelenecektir. İncelenecek olan eserler düzyazı ve şiirsel metinlerden seçilmiştir. Bunlar sırasıyla Jostein Gaarder' in romanı *Sofi'nin Dünyası*, Antoine de Saint- Exupery *Küçük Prenses*, Çetin Öner'in *Gülibik* adlı uzun öyküleri ve Mustafa Ruhi Şirin'in çocuk felsefesi üzerine denemeler yaptığı *Aşk Olsun Çocuğum Aşk Olsun!* adlı şiiridir.

Çocuk Felsefesine Yaklaşımlar

Çocuk felsefesiyle ilgili bilimsel çıkarımlarda bulunabilmek için daha önceki filozofların argümanlarını bilmemiz faydalı olacaktır. Bir anlamda felsefeyi anlatabilmek için yine felsefi söylem formatında açıklama yapmak gerekmektedir (Engelhardt 1997: 27). Yüzyıllar boyunca filozoflar veya felsefe eğitimcileri "*çocuk felsefesi*" veya "*çocuklarla felsefe*" yapma konusuna olumsuz yaklaşmışlardır. Bunun en önemli nedeni ise çocukların felsefeyi anlamaları ve felsefe yapabilmeleri için yeterli akli, yetiye ve olgunluğa sahip olmamalarıdır.